

Arbetsplan

Förskolan Berget

2023/2024

Innehåll

Inledning.....	3
Förskolan Berget.....	3
Kontaktuppgifter.....	3
Organisation.....	4
Värdegrund Kinda kommun.....	4
Barnsyn.....	5
Barn berättar.....	6
Arbetsätt.....	7
Lärmiljöer.....	8
Introduktion.....	9
Rutiner.....	10

Hej/Hejdå.....	11
Måltider.....	11
Vila.....	12
Blöjbyte/toalett.....	12
Tamburen.....	12

Läroplan

1. Förskolans värdegrund och uppdrag.....	12
2. Mål och riktlinjer.....	20
2.1 NORMER OCH VÄRDEN.....	20
2.2 OMSORG, UTVECKLING OCH LÄRANDE.....	22
2.3 BARNNS DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE.....	27
2.4 FÖRSKOLA OCH HEM.....	29
2.5 ÖVERGÅNG OCH SAMVERKAN.....	30
2.6 UPPFÖLJNING, UTVÄRDERING OCH UTVECKLING.....	31
2.7 FÖRSKOLLÄRARENS ANSVAR I UNDERVISNINGEN.....	32
2.8 REKTORNS ANSVAR.....	32

Detta dokument är framarbetat av arbetslaget på Förskolan Berget. Det bygger på

Skollagen
Läroplan för förskolan Lpfö18
FN:s konvention om barns rättigheter
Kommunens värdegrund
Förskolan Bergets likabehandlingsplan

Genom diskussioner och reflektioner i arbetslaget har vi formulerat hur vi bedriver utbildning på förskolan utifrån våra styrdokument. I arbetsplanen beskriver vi hur vi tolkar vårt uppdrag och omsätter det i praktiken, hur vi arbetar för att nå målen.

Förskolan Berget

Bergets förskola ligger i Kisa, Kinda kommun och är en av samhällets tre förskolor. På Berget går ca 40 barn i åldrarna ett till fyra år. Förskolan är belägen i ett bostadsområde och är omgiven av tre gårdar med kuperad terräng. Skogen ligger alldeles intill förskolan så naturupplevelserna är många.

På förskolan finns Safiren (1-3 år,) Smaragden (1- 3 år) och Rubinen (3-5 år).

Kontaktuppgifter

Förskolan Berget

Safiren 070-6319023

Smaragden 070-6149061

Rubinen 076-8249060

Rektor: Sara Wahlgren

Mejl: sara.wahlgren@utb.kindase.se

Telefonnummer: 0494-191 91

Biträdande rektor Teresia Sjöo

Mejl: teresia.sjoo@kindase.se

Telefonnummer: 0494-190 94

Organisation

Bildningsförvaltningen i Kinda kommun leds av en förvaltningschef.

Bergets förskola ingår i Kinda förskolor som leds av två rektorer tillsammans med två biträdande rektorer.

I organisationen ingår kommunala förskolor i Horn, Kisa och Rimforsa. På förskolan arbetar förskollärare, barnskötare (ev kokerska m fl). Det finns vaktmästare och lokalvårdare som är knutna till förskolan.

Förskollärare ansvarar för det pedagogiska innehållet i undervisningen och leder de målstyrda processerna. Hela arbetslaget genomför utbildningen gemensamt.

På varje förskola i organisationen finns minst en förskollärare som är kvalitets- och utvecklingsledare. De arbetar tillsammans i kulleledargruppen, där även rektorer och biträdande rektorer ingår.

Kinda förskolor samarbetar med en arbetsterapeut som ingår i kommunens elevhälsa och som tillsammans med förskolans ledning ansvarar för och arbetar med barnhälsoarbete. Arbetet sker på organisations-, grupp- och individnivå.

Värdegrund Kinda kommun

Framåtanda ska få Kinda kommun att utvecklas. Det är viktigt att vi:

- ser möjligheter
- vågar tänka nytt
- har ett tillåtande klimat
- reflekterar och hittar nya idéer
- ser förändring som utveckling
- välkomnar samarbete

Ansvarskänsla är viktigt för oss i Kinda kommun. Vi har ansvar för dem vi arbetar för, arbetsgivaren och oss själva. Till ansvarskänslan hör också att:

- dela med sig av information
- söka information
- göra rätt saker i rätt tid
- jobba tillsammans
- jobba på lång och kort sikt
- ta ansvar efter sin roll, både anställda och politiker

Även **dialogen** är viktig. Vi ska:

- vara tydliga mot varandra
- föra tvåvägskommunikation
- ge klara besked
- ha en öppen organisation och kommunikation
- visa respekt för dem vi jobbar med och för

Barnsyn

För att kvalitetssäkra mötet med barnen arbetar vi utifrån förskolans pedagogiska deklARATION som är vår grundsyn. Det inkluderar det **trygga barnet, respekterade barnet, kompetenta barnet och forskande barnet.**

Vår syn på barn

- Alla barn är lika mycket värda – unika, sårbara, viktiga.
- Barn är nyfikna, fantasifulla, kreativa.
- Barn är kompetenta, problemlösare och har en vilja att lära sig.
- Barn är egna individer.
- Barn är omtänksamma, vill väl, vill alltid göra rätt.

Vår syn på kunskap

- Kunskap är fakta, ger förståelse för samband.
- Kunskap utvecklar självförtroende, jag kan.
- Kunskap sker i samspel med andra.
- Kunskap tillägnas och befästs i föränderliga lärmiljöer.
- Kunskap är erfarenheter som rustar, barnen för framtiden

Vår syn på lärande

- Språk och lärande hänger ihop
- Lärande pågår hela tiden
- Lärandet är en process som sker i dig själv.
- Lärandet sker i ett socialt samspel – kommunikation, lek
- Lärandet främjas i en positiv, inbjudande och lustfylld miljö.
- Lärandet ger erfarenheter.

Barn berättar

Barn berättar är ett gemensamt övergripande tema för Kinda förskolors utbildning med syfte att främja barns delaktighet och inflytande, förmåga att uttrycka sina åsikter samt att sätta sig in i andra människors tankar och känslor. Barnen ges rika möjligheter att utveckla sina kommunikativa förmågor.

Förskolans arbetssätt och miljö ska skapa förutsättningar för alla barn att berätta och kommunicera med en mängd olika uttrycksformer, som

- Lek
- Kroppsspråk
- Bildstöd
- Sagor
- Drama
- Film
- Skriftspråk
- Foto
- Sång
- Talspråk
- Dans
- TAKK
- Skapande
- Bilder

Det innebär att de som arbetar i förskolan

- Samtalar med och lyssnar på barnen
- Är nyfikna, intresserade och tar vara på det barnen berättar
- Uppmuntrar barnen att berätta
- Planerar för barns berättande i undervisningen mot alla läroplanens mål
- Reflekterar tillsammans med barnen
- Erbjuder en miljö som väcker nyfikenhet och inspirerar till möten, berättande och samtal mellan barn och mellan barn och vuxen
- Erbjuder en miljö som ger möjligheter att uttrycka sig på många olika sätt
- Arbetar parallellt med analoga och digitala uttryckssätt

Arbetsätt

Vi ser trygghet och välmående som en grund för lärande och tänker att omsorg handlar både om vårdande omsorgssituationer och om att skapa trygga individer.

Undervisningen som ingår i utbildningen är både planerad och spontan över hela dagen, både ute och inne. Vårt förhållningssätt gentemot barnen grundar sig i vårt uppdrag att vi i arbetslaget reflekterar, diskuterar hur vi ska förhålla oss i olika situationer. Vi i arbetslaget ska ha ett undervisande förhållningssätt. För oss innebär det att vi har ett syfte med det vi gör.

I processen med det systematiska kvalitetsarbetet så utgår vi ifrån barnens intresse, nyfikenhet och behov. Genom att observera, dokumentera och samtala med barnen arbetar vi med att ta reda på hur mycket de redan kan och hur de utvecklas. Vi tittar på tidigare analyser och utvärderingar för att följa upp och eventuellt förändra. Vårdnadshavare får på olika sätt möjligheter att vara delaktiga i det som sker i förskolan.

Tema och projektarbete är en del av vår undervisning. Det är ett mångsidigt och sammanhängande arbetsätt. Barnen erövrar kunskap inom flera olika områden samtidigt. Ett tema är något som kan växa fram på olika sätt och över tid.

Vi arbetar efter Vygotskijs teori om den proximala utvecklingszonen. Det handlar om att utmana på rätt nivå med hjälp av vägledning och stöd.

Vårt arbetsätt utgår från förskolans pedagogiska grundpelare

Nedan beskriver vi våra grundpelare som är basen för en god utbildning.

Glädje – Barnet möts av engagemang och ett flexibelt förhållningssätt i en positiv och tillåtande miljö. Barnet undersöker och upptäcker, skaffar sig egna kunskaper som ger aha-upplevelser och en allt mer förståelse för hur saker och ting hänger ihop. I upptäckandet tillsammans använder vi oss av glädje och humor.

Positiv bekräftelse – Uppmuntrar, stöttar och ger ett positivt stöd som stärker barnets självkänsla. Uppmärksammar barnens positiva handlingar gentemot varandra.

Relationer – Ger förutsättningar för att skapa goda relationer mellan barn/barn och pedagog/barn genom att ge barnet tid och uppmärksamhet. Vi skapar utrymme för interaktion mellan barnen för de ska ha möjlighet att dela med sig av sina egna erfarenheter till varandra. Samspel och relationer har en betydande roll för utveckling och lärande. Vårt arbete med att vi skapar goda relationer gäller alla – barn, kollegor och familjer.

Reflektion – I förskolan är reflektion viktigt. Det gäller för både barn och förskolepersonal. Den ska leda till förändring och förbättring i utbildningen. Vi uppmuntrar till att ge barnet tid till sina egna tankar, funderingar och åsikter.

En viktig roll vi har är att vi tar hänsyn till barnets mening och på så sätt respekterar barnet. Vi skapar förutsättningar för barnen att undersöka och experimentera samma sak flera gånger.

Lär miljör

Tillsammans har vi utarbetat olika miljör som vi vill ska finnas på alla avdelningarna som ett grundutbud för utforskande. Hur detta är uppbyggt varierar beroende på barnen och lokalerna. I miljörerna utgår vi från att barnen ska ha förutsättningar för att kunna vara självständiga, ta ansvar och samspela med varandra.

Miljörerna är kopplade till läroplansmålen för att säkerställa att alla barn är inkluderande i förskolans miljör. I våra miljör strävar vi efter att använda oss av avkodat material dvs material som är öppet och kreativt. Det ska inspirera och utveckla barnens fantasi, problemlösningsförmåga, det sociala samspelet och främja jämställdheten.

I lärmiljörerna inkluderas temaarbeten med artefakter som finns tillgängliga som bordssagor. Faktorer som begränsar leken uppmärksammas samt arbetssätt och miljör som främjar lek utvecklas.

Projekt/temaarbete tydliggör vi i lärmiljörerna för att ge barnen möjlighet till reflektion vid flera tillfällen och på så sätt öka lärandets möjligheter. Det valda ämnet presenteras på ett inspirerande och intressant sätt i miljörerna för att alla barn i gruppen ska fångas och hålla i det valda ämnet.

Vid introducering av nytt material och ny aktivitet stödjer vi oss på forskning från Leicht Madsen och Fisher att barn oftast använder sig av tre faser. Den första fasen, upptäckarfasen då de upptäcker och upplever med glädje, iver och förvåning, oj!, titta! Den andra fasen då de undersöker mer målinriktat, undersökningsfasen. Reflektionsfasen som är den tredje fasen är vårt förhållningssätt att vara nära och ställa öppna frågor för att ge en fördjupad förståelse för sammanhang.

En vision vi har med vårt uppdrag utomhus är att vi vuxna ska vara på olika platser och stanna kvar i den med att vägleda vid behov och tillföra och plocka bort material. Vi vill ge barnen möjligheter att stanna kvar längre i miljör för utforskande lek.

Introduktion

Första introduktionsveckan förläggs under fyra dagar. Den första veckan är introduktionen ca en timme. Det görs för att ge barnet en mjukstart med att bekanta sig med sin nya miljör. Det viktigaste under introduktionen är att barn

och vårdnadshavare får förtroende, känner trygghet för oss samt att vi lär känna barnet.

Andra veckan ökas tiden gradvis. Vi väntar ut barnet så det får utforska lärmiljöerna i sin takt. För att skapa en god anknytning under introduktionen så är det en eller två pedagoger som har den närmaste kontakten med barnet. Vi ger vårdnadshavare en god information om hur vi arbetar omkring omsorg, lek och lärande utifrån läroplan och barnkonventionen. Vi är tydliga med hur vi arbetar med förskolans värdegrund. Vi är flexibla i vår dialog med vårdnadshavare om de har någon särskild önskan under introduktionen.

Bergets övergångar mellan avdelningarna vid terminsavslutning sker vid spontana "besök". En eller två pedagoger följer med och arbetar vidare med barngruppen till annan avdelning. En del i barnens delaktighet är att ta med deras "personliga saker" till ny avdelning. Pedagoger utbyter information om barngrupp och enskild individ.

Rutiner

Under dagen har vi rutiner och struktur som främjar trygghet och gemenskap. Som stöd för det använder vi tecken som stöd och in-print bilder.

Dagen startar med gemensam öppning fram till kl 7.30. Därefter serveras frukost och efter det är det oftast utevistelse.

Barn som kommer efter 8.00 börjar sin dag i vår utemiljö.

Spontana och planerade undervisningar sker i grupp mellan ca 8 – 11.00 på förskolans gårdar. Frukost bjuds det på vid ca 9.30 för påfyllning av energi till barnen. Den planerade och spontana undervisningen kan vara sång, dans, musik, bygg och konstruktion. Barnen får stor utmaning i sin rörelse och fysisk aktivitet på våra våra kuperade gårdar.

Rubinens barngrupp fördelas vid behov i mindre grupper inför tema, projekt och lekgrupper.

Innan lunch är det en kort sångstund med vissa utvalda delar från Bornholmsmaterialet. För att barnen ska känna och vara delaktiga i aktiviteten så dras en namnlapp på barnet som blir Rubinenvärd som håller i aktiviteten med stöd av pedagog.

Efter lunch vilar barnen för en stunds avkoppling. De som har behov sover en stund. De andra barnen får högläsning, ibland används också appen Polyglutt som är en digital bokhylla med barnböcker på olika språk. De barnen som

sovit får högläsning när de vaknat. Sedan följer aktiviteter i vår innemiljö fram till mellanmål. Därefter utevistelse innan det är dags för hemgång.

Hej/hejdå

Att komma till förskolan och att gå hem för dagen är två viktiga rutintillfällen som vi är måna om att de blir så bra som möjligt för både barn och vårdnadshavare.

Vi är tydliga med att säga hej och uppmärksammar barnet med dess namn. Om barnet är ledset berättar vi att det är något man får vara. För att underlätta för barnet så berättar vi för vårdnadshavare att när de har bestämt sig för att gå så är korta avsked bra. Vi informerar även om möjligheten att ringa eller skicka sms om VH vill veta hur det fungerat för barnet, speciellt då barnet varit ledset.

Vid hämtning vill vi gärna berätta något om hur dagen varit för barnet och om något de varit med om.

Måltider

Vi strävar efter trevliga stunder under våra måltider. Vi ser måltiderna som bra möjligheter att arbeta pedagogiskt med både spontan och planerad undervisning.

Vi lägger stor vikt med att stimulera barnens språkutveckling under måltider med tex upprepningar, benämningar och använder oss av både bildstöd och tecken som stöd. Det gynnar alla barn men framförallt de som behöver extra stöd i sin språkutveckling.

Vi börjar med att erbjuda olika varianter av grönsaker och sedan serveras varmrätten som oftast tillagats från grunden av vår kock på förskolan.

Flera ämnen med lärande ryms i måltiderna till exempel hälsa, finmotorik, matematik, naturvetenskap, delaktighet, inflytande och samspel.

Vilan

Se rutiner.

Blöjbyte/toalett

Integriteten är viktig vid blöjbyte/toalettbesök. I möjligaste mån är det känd personal som är med barnen vid de situationerna. Vi arbetar för att barnen ska vara så självständiga som möjligt utifrån deras förutsättningar. Ringklocka finns på toaletterna för att barnen inte ska behöva ropa på hjälp och inte behöva ha dörren helt öppen. Även under denna rutinsituation väver vi in lärande.

Tamburen

Vi är medvetna om att några barn i taget i tamburen är det allra bästa. Så det försöker vi anpassa oss till när förutsättningarna ges. Vi låter barnen få den tid de behöver för på/avklädning. För de barnen som blir klara lite innan de andra barnen finns böcker i tamburen tillgängliga. I rutinsituationen vävs spontan och planerad undervisning in.

Läroplan för förskolan Lpfö 18

1. Förskolans värdegrund och uppdrag

GRUNDLÄGGANDE VÄRDEN

Förskolan ingår i skolväsendet och vilar på demokratins grund. Av skollagen (2010:800) framgår att utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet

mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.

Utbildningen ska genomföras i demokratiska former och lägga grunden till ett växande intresse och ansvar hos barnen för att aktivt delta i samhället och för en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig. Både ett långsiktigt och globalt framtidsperspektiv ska synliggöras i utbildningen.

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.

FÖRSTÅELSE OCH MEDMÄNSKLIGHET

Var och en som verkar i förskolan ska främja aktning för varje människas egenvärde och verka för en hållbar utveckling.

Utbildningen ska ge barnen möjlighet att utveckla sin förmåga till empati och omtanke om andra genom att uppmuntra och stärka deras medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattningar och levnadssätt. Den ska ge barnen möjlighet att på olika sätt få reflektera över och dela sina tankar om livsfrågor.

Det svenska samhällets ökande internationalisering ställer höga krav på människors förmåga att leva med och förstå de värden som ligger i en kulturell mångfald. Förskolan är en social och kulturell mötesplats som ska främja barnens förståelse för värdet av mångfald. Kännedom om olika levnadsförhållanden och kulturer kan bidra till att utveckla en förmåga att förstå och leva sig in i andra människors villkor och värderingar.

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för barnens förståelse för olika språk och kulturer, inklusive de nationella minoriteternas språk och kulturer. Av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk framgår att de nationella minoriteterna är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Samerna är även ett urfolk. Av språklagen (2009:600) framgår att de nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

SAKLIGHET OCH ALLSIDIGHET

Förskolan ska vara öppen för skilda uppfattningar. Alla som verkar i förskolan ska samtidigt hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och denna läroplan och klart ta avstånd från sådant som strider mot dessa värden. Förskolan ska uppmuntra barnen att föra fram sina tankar och idéer och skapa förutsättningar för detta. Barnens åsikter ska tas tillvara i utbildningen och de ska få möjlighet att bilda sig egna uppfattningar och göra val utifrån sina egna förutsättningar. På så sätt kan barnen utveckla tilltro till sin egen förmåga samt bli delaktiga och utöva inflytande över utbildningen.

Barn i förskolan ska inte bli ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Därför ska undervisningen vara saklig, allsidig och icke konfessionell.

Förhållningssättet hos alla som verkar i förskolan, och deras sätt att agera och tala om något, påverkar barnens förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle. Därför är alla som verkar i förskolan viktiga som förebilder.

EN LIKVÄRDIG UTBILDNING

Enligt skollagen ska utbildningen vara likvärdig oavsett var i landet den anordnas. Den ska ta hänsyn till barns olika förutsättningar och behov och anpassas till alla barn i förskolan. Det innebär att utbildningen inte kan utformas på samma sätt överallt och att förskolans resurser därför inte ska fördelas lika.

Utbildningen ska ta sin utgångspunkt i läroplanen och det barnen visar intresse för samt i det kunnande och de erfarenheter som barnen tidigare har tillägnat sig. Den ska kontinuerligt utmana barnen vidare genom att inspirera till nya upptäckter och kunskaper. Förskolan ska särskilt uppmärksamma barn som av olika anledningar behöver mer ledning och stimulans eller särskilt stöd. Alla barn ska få en utbildning som är utformad och anpassad så att de utvecklas så långt som möjligt. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans ska få detta utformat utifrån sina egna behov och förutsättningar.

Förskolan ska aktivt och medvetet främja alla barns lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Förskolan har ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar barnens utveckling, val och lärande. Hur förskolan organiserar utbildningen, hur barnen blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på barnen bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Förskolan ska därför

organisera utbildningen så att barnen möts, leker och lär tillsammans, samt prövar och utvecklar sina förmågor och intressen, med samma möjligheter och på lika villkor, oberoende av könstillhörighet.

FÖRSKOLANS UPPDRAG

Helhetssyn

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande. Den ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. I samarbete med hemmen ska förskolan främja barnens utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsställande människor och samhällsmedlemmar.

I utbildningen ingår undervisning. Undervisning innebär att stimulera och utmana barnen med läroplanens mål som utgångspunkt och riktning, och syftar till utveckling och lärande hos barnen. Undervisningen ska utgå från ett innehåll som är planerat eller uppstår spontant eftersom barns utveckling och lärande sker hela tiden. Förskollärare ska ansvara för det pedagogiska innehållet i undervisningen och för att det målinriktade arbetet främjar barns utveckling och lärande. Förskollärare har därmed ett särskilt ansvar i utbildningen som arbetslaget genomför gemensamt

I undervisningen medverkar även andra i arbetslaget, t.ex. barnskötare, till att främja barns utveckling och lärande.

Förskolan ska vara en levande social gemenskap som ger trygghet samt vilja och lust att lära. Barn skapar sammanhang och mening utifrån sina erfarenheter och sätt att tänka. Därför ska de i förskolan möta respekt för sin person och sitt sätt att tänka och förstå sin omvärld. Alla som arbetar i förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla tillit och självförtroende. De ska uppmuntra barnens nyfikenhet, kreativitet och intresse. Barnens rätt till kroppslig och personlig integritet ska också respekteras. Det gäller bland annat i den dagliga omsorgen och i frågor om dokumentation.

Utbildningen i förskolan ska planeras och genomföras på ett sådant sätt så att den främjar barnens utveckling, hälsa och välbefinnande. Förskolan ska erbjuda barnen en god miljö och en väl avvägd dagsrytm med både vila och aktiviteter som är anpassade efter deras behov och vistelsetid. Miljön ska

vara tillgänglig för alla barn och inspirera dem att samspela och att utforska omvärlden samt stödja barnens utveckling, lärande, lek och kommunikation.

Miljön i förskolan ska erbjuda alla barn varierade aktiviteter i olika sammanhang. Många valmöjligheter ger ökade förutsättningar för barnen att bredda sina lekmönster och val av aktiviteter. Det är viktigt att alla som arbetar i förskolan bidrar till att barnen oavsett könstillhörighet ges förutsättningar för utvidgade upplevelser och uppfattningar om sina möjligheter. Förskolans miljö ska inspirera och utmana barnen att bredda sina förmågor och intressen utan att begränsas av könsstereotypa uppfattningar.

Förskolan ska samarbeta med hemmen för att ge barnen möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar. Förskolan ska tydliggöra för barnen och barnens vårdnadshavare vilka mål utbildningen har. Detta är en förutsättning för deras möjlighet till inflytande och förståelse för förskolans uppdrag. Det är viktigt att alla som ingår i arbetslaget har förmåga att förstå och samspela med barnen och att skapa tillitsfulla relationer med hemmen, så att förskoletiden blir positiv för barnen.

Lek är grunden för utveckling, lärande och välbefinnande

För barn är det lek i sig som är viktigt. I lek får barnen möjlighet att imitera, fantisera och bearbeta intryck. På så sätt kan de bilda sig en uppfattning om sig själva och andra människor. Lek stimulerar fantasi och inlevelse. Lek kan också utmana och stimulera barnens motorik, kommunikation, samarbete och problemlösning samt förmåga att tänka i bilder och symboler. Därför är det viktigt att ge barnen tid, rum och ro att hitta på lekar, experimentera och uppleva.

Lek ska ha en central plats i utbildningen. Ett förhållningssätt hos alla som ingår i arbetslaget och en miljö som uppmuntrar till lek bekräftar lekens betydelse för barnens utveckling, lärande och välbefinnande.

Barnen ska ges förutsättningar både för lek som de själva tar initiativ till och som någon i arbetslaget introducerar. Alla barn ska ges möjlighet att delta i gemensamma lekar utifrån sina förutsättningar och sin förmåga. När någon i arbetslaget följer eller leder lek på lämpligt sätt, antingen utanför leken eller genom att själva delta, kan faktorer som begränsar leken uppmärksammas samt arbetssätt och miljöer som främjar lek utvecklas. Genom en aktiv närvaro är det möjligt att stödja kommunikationen mellan barnen samt förebygga och hantera konflikter.

Kommunikation och skapande

Språk, lärande och identitetsutveckling hänger nära samman. Förskolan ska därför lägga stor vikt vid att stimulera barnens språkutveckling i svenska, genom att uppmuntra och ta tillvara deras nyfikenhet och intresse för att kommunicera på olika sätt. Barnen ska erbjudas en stimulerande miljö där de får förutsättningar att utveckla sitt språk genom att lyssna till högläsning och samtala om litteratur och andra texter. Utbildningen ska ge barnen förutsättningar att kunna tänka, lära och kommunicera i olika sammanhang och för skilda syften. Därigenom läggs grunden till att barnen på sikt tillägnar sig de kunskaper som alla i samhället behöver. Förmåga att kommunicera, söka ny kunskap och samarbeta är nödvändig i ett samhälle som präglas av stort informationsflöde och kontinuerlig förändring.

Barn som tillhör de nationella minoriteterna, där urfolket samer ingår, ska även stödjas i sin språkutveckling i sitt nationella minoritetsspråk och främjas i sin utveckling av en kulturell identitet. Förskolan ska därigenom bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer.

För döva barn, barn med hörselnedsättning och barn som av andra skäl har behov av teckenspråk ska språkutvecklingen främjas i det svenska teckenspråket.

Barn med annat modersmål än svenska ska ges möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

I förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner och historia, språk och kunskaper – från en generation till nästa. Förskolan ska också se till att olika kulturer synliggörs i utbildningen.

Barnen ska ges tid, rum och ro till eget skapande. De ska få möjlighet att utforska, reflektera kring och beskriva sin omvärld. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att uppleva, gestalta och kommunicera genom olika estetiska uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans. Detta inbegriper att barnen ska få möjlighet att konstruera, forma och skapa genom att använda olika material och tekniker, såväl digitala som andra. På så sätt är skapande både ett innehåll och en metod i förskolan för att främja barnens utveckling och lärande.

Utbildningen i förskolan ska ge barnen möjlighet att använda matematik för att undersöka och beskriva sin omvärld samt lösa vardagliga problem. Utbildningen ska också ge barnen förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens genom att ge dem möjlighet att utveckla en förståelse för den digitalisering de möter i vardagen. Barnen ska ges möjlighet att grundlägga ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att de på sikt ska kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information.

Hållbar utveckling samt hälsa och välbefinnande

En positiv framtidstro ska prägla utbildningen. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att tillägna sig ett ekologiskt och varsamt förhållningssätt till sin omgivande miljö och till natur och samhälle. Barnen ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig.

Utbildningen ska ta tillvara barnens nyfikenhet samt utmana och stimulera deras intresse för och kunskaper om natur, samhälle och teknik.

Barnen ska få förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga genom att ges möjlighet att delta i fysiska aktiviteter och vistas i olika naturmiljöer. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och därigenom utveckla sitt intresse för att vara fysiskt aktiva. När fysisk aktivitet, näringsriktiga måltider och hälsosam livsstil är en naturlig del av barnens dag kan utbildningen bidra till att barnen förstår hur detta kan påverka hälsa och välbefinnande.

Utbildningen ska ge varje barn möjligheter att utforska, ställa frågor och samtala om företeelser och samband i omvärlden och på så sätt utmana och stimulera deras intresse för hälsa och välbefinnande samt för hållbar utveckling.

OMSORG, UTVECKLING OCH LÄRANDE

Förskolan ska erbjuda barnen en trygg omsorg och har en viktig roll för att bidra till att grundlägga barnens trygghet och självkänsla. Utbildningen ska präglas av omsorg om barnets välbefinnande och trygghet. Alla barn ska få uppleva den tillfredsställelse och glädje det ger att göra framsteg, övervinna svårigheter och att vara en tillgång i gruppen. Förskolan ska ge barnen möjlighet att utveckla en positiv uppfattning om sig själva som lärande och skapande individer. Därför ska barnen få möjligheter att upptäcka och förundras, pröva och utforska samt tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter.

Förskolan ska stimulera varje barns utveckling och lärande. Utbildningen ska alltid vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet när det gäller såväl innehåll som arbetssätt. Barnen ska ges förutsättningar för bildning, tänkande och kunskapsutveckling utifrån olika aspekter såsom intellektuella, språkliga, etiska, praktiska, sinnliga och estetiska. Detta förutsätter att alla i arbetslaget deltar i en aktiv diskussion om barnens lärande och om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden. Olika aspekter på kunskap är naturliga utgångspunkter i en sådan diskussion. Kunskap är inget entydigt begrepp.

Kunskap kommer till uttryck i olika former – såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet – som förutsätter och samspelar med varandra. Förskolans arbete ska inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer och att skapa ett lärande där dessa former balanseras och blir till en helhet. Med ett temainriktat arbetssätt kan barnens lärande bli mångsidigt och sammanhängande.

Utbildningen ska ta tillvara barnens egna erfarenheter, behov och det de visar intresse för. Men barnen ska också kontinuerligt utmanas vidare utifrån läroplanen genom att inspireras till nya upptäckter och kunskaper. Förskolan ska bidra till kontinuitet och progression i barnens utveckling och lärande samt förbereda för fortsatt utbildning.

Förskolan ska stimulera barnens kreativitet, nyfikenhet och självkänsla. Barnen ska få möjlighet att förundras och utveckla sin förmåga att utforska, kommunicera och reflektera. Utbildningen ska stimulera barnen till att ta initiativ och ansvar samt ge dem möjlighet att arbeta både självständigt och tillsammans med andra. Utbildningen ska uppmuntra och utmana barnen att pröva sina egna och andras idéer, lösa problem och omsätta idéerna i handling.

Barngruppen och samspelet mellan barnen är en viktig och aktiv del i barnens utveckling och lärande i förskolan. Undervisningen ska baseras på såväl att barnen lär tillsammans och av varandra som samspelet mellan vuxna och barn. Alla som ingår i arbetslaget ska därför vara uppmärksamma på alla barns möjligheter till samspel mellan enskilda barn, i barngruppen och med de vuxna.

Barnen lär sig genom lek, socialt samspel, utforskande och skapande men också genom att iaktta, samtala och reflektera. Barnens lärande kan bli mångsidigt och sammanhängande om arbetssätten varierar och miljön är utmanande och stimulerande samt lockar till lek och aktivitet. Utbildningen ska ge utrymme för barnens egna initiativ, fantasi och kreativitet. Barnen ska kunna växla mellan olika aktiviteter under dagen, både utomhus och inomhus och i varierande miljöer.

VARJE FÖRSKOLAS UTVECKLING

Utbildningen i förskolan ska utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Huvudmannen har ett ansvar för att så sker. Rektorns ledning samt förskollärares ansvar för att undervisningen bedrivs i enlighet med målen i

läroplanen och arbetslagets uppdrag att främja barns utveckling och lärande är förutsättningar för att utbildningen ska utvecklas och hålla hög kvalitet. En sådan utveckling kräver att rektorn och alla som ingår i arbetslaget systematiskt och kontinuerligt dokumenterar, följer upp, utvärderar och analyserar resultaten i utbildningen.

Under följande rubriker, *Normer och värden, Omsorg, utveckling och lärande, Barns delaktighet och inflytande, Förskola och hem, Övergång och samverkan, Uppföljning, utvärdering och utveckling*, från läroplanens andra kapitel, synliggörs hur vi på Dungens förskola arbetar med att ge varje barn förutsättningar att utveckla läroplanens mål. Därmed arbetar vi likväl för att uppfylla läroplanens första kapitel Förskolans värdegrund och uppdrag.

2. Mål och riktlinjer

Målen anger inriktningen på utbildningen i förskolan och därmed den förväntade kvalitetsutvecklingen i utbildningen samt hur denna bidrar till varje barns utveckling och lärande.

Riktlinjerna anger förskollärares ansvar för att undervisningen bedrivs i enlighet med målen i läroplanen. Riktlinjerna anger också uppdraget för var och en i arbetslaget, där förskollärare, barnskötare och annan personal kan ingå, att erbjuda varje barn en trygg omsorg samt främja alla barns utveckling och lärande.

Alla som arbetar i förskolan ska följa de normer och värden som förskolans läroplan anger och bidra till att genomföra förskolans uppdrag.

2.1 NORMER OCH VÄRDEN

Förskolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att efterhand omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang.

Mål

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande,
- förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra,

- förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,
- respekt och förståelse för alla människors lika värde och de mänskliga rättigheterna, och
- ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället.

Riktlinjer

Förskollärare ska ansvara för att

- barnen får sina behov respekterade och tillgodosedda och får uppleva sitt eget värde,
- tillämpa ett demokratiskt arbetssätt där barnen aktivt deltar,
- aktivt inkludera ett jämställdhetsperspektiv så att alla barn får likvärdiga möjligheter till utvidgade perspektiv och val oavsett könstillhörighet, och
- utveckla normer och förhållningssätt för arbetet och samvaron i barngruppen.

Arbetslaget ska

- visa respekt för individen och medverka till att skapa ett demokratiskt klimat, där barnen får möjlighet att känna samhörighet och utveckla ansvar och solidaritet,
- samverka i arbetet med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling,
- medvetet och aktivt arbeta med jämställdhet,
- stimulera barnens samspel samt hjälpa och stödja dem att bearbeta konflikter, reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra,
- uppmärksamma och problematisera etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,
- uppmärksamma barnen på att människor kan ha olika värderingar som styr deras uppfattningar och handlingar och samtidigt förankra de grundläggandena värdena, och
- samarbeta med vårdnadshavare, samt diskutera regler och förhållningssätt i förskolan med vårdnadshavare, för att främja barnets utveckling till en ansvarskännande människa och samhällsmedlem.

Förskolan Berget arbetar på följande sätt för att ge varje barn förutsättningar att utveckla målen

- Vi har ett positivt förhållningssätt i alla möten med barnen, uppmärksammar, samtalar samt engagerar oss i det barnet visar intresse för.
- Tar tillvara på alla barns olikheter och ser det som en tillgång att vi alla är olika.
- Arbetar medvetet med en atmosfär där barnen vågar prova, prova nytt och våga uttrycka vad man känner och tycker.
- Uppmärksammar och sätter ord på goda handlingar mellan barn-barn.
- Vid konfliktlösning/förhandling lyssnar och tolkas allas versioner.
- Är lyhörda för etiska frågor som uppstår och reflekterar över dessa.
- Skapar möjligheter att känna gemenskap, utvecklar ansvar med stöd av olika uppdrag.
- Tillsammans hjälps vi åt att vara rädda om miljöerna och lekmaterialen.
- Arbetar utifrån förskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.

2.2 OMSORG, UTVECKLING OCH LÄRANDE

Utbildningen i förskolan ska bidra till att barnet utvecklar en förståelse för sig själv och sin omvärld. Utforskande, nyfikenhet och lust att leka och lära ska vara grunden för utbildningen. Den ska präglas av att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Utbildningen i förskolan ska ta sin utgångspunkt i läroplanen samt barnens behov, erfarenheter och det de visar intresse för. Flödet av barnens tankar och idéer ska tas tillvara för att skapa mångfald i lärandet.

Mål

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- sin identitet och känna trygghet i den samt medvetenhet om rätten till sin kroppsliga och personliga integritet,

- självständighet och tillit till sin egen förmåga,
- nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära,
- förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler,
- förmåga att lyssna på och reflektera över andras uppfattningar samt att reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar,
- fantasi och föreställningsförmåga,
- motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt förståelse för hur viktigt det är att ta hand om sin hälsa och sitt välbefinnande,
- förmåga att använda och förstå begrepp, se samband och upptäcka nya sätt att förstå sin omvärld,
- förmåga att skapa samt förmåga att uttrycka och kommunicera upplevelser, tankar och erfarenheter i olika uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans,
- intresse för berättelser, bilder och texter i olika medier, såväl digitala som andra, samt sin förmåga att använda sig av, tolka, ifrågasätta och samtala om dessa,
- ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften,
- intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och hur de används för att förmedla budskap,
- sin kulturella identitet samt kunskap om och intresse för olika kulturer och förståelse för värdet av att leva i ett samhälle präglad av mångfald samt intresse för det lokala kulturlivet,
- både det svenska språket och det egna nationella minoritetsspråket, om barnet tillhör en nationell minoritet,
- både det svenska språket och sitt modersmål, om barnet har ett annat modersmål än svenska,
- svenskt teckenspråk, om barnet har hörselnedsättning, är dövt eller av andra skäl har behov av teckenspråk,
- förmåga att använda matematik för att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andras problemställningar,

- förståelse för rum, tid och form, och grundläggande egenskaper hos mängder, mönster, antal, ordning, tal, mätning och förändring, samt att resonera matematiskt om detta,
- förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp,
- förståelse för samband i naturen och för naturens olika kretslopp samt för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra,
- förståelse för hur människors olika val i vardagen kan bidra till en hållbar utveckling,
- förståelse för naturvetenskap, kunskaper om växter och djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen,
- förmåga att utforska, beskriva med olika uttrycksformer, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap och teknik,
- förmåga att upptäcka och utforska teknik i vardagen, och
- förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap.

Riktlinjer

Förskollärare ska ansvara för att varje barn

- upplever att det är roligt och meningsfullt att lära sig nya saker,
- får nya utmaningar som stimulerar lusten att erövra nya erfarenheter och kunskaper,
- får förutsättningar för att utvecklas, leka och lära och samtidigt stimuleras att använda hela sin förmåga,
- erbjuds en god omsorg med balans mellan aktivitet och vila,
- utmanas och stimuleras i sin motoriska, sociala, emotionella och kognitiva utveckling,
- får goda förutsättningar att bygga upp tillitsfulla relationer och känna sig trygga i gruppen,
- utmanas och stimuleras i sin utveckling av språk och kommunikation samt matematik, naturvetenskap och teknik, och
- får använda digitala verktyg på ett sätt som stimulerar utveckling och lärande.

Arbetslaget ska

- verka för en god och tillgänglig miljö för omsorg, lek, rörelse, utveckling och lärande,
- inspirera och utmana barnen att bredda sina förmågor och intressen på ett sätt som går utöver könsstereotypa val,
- ta vara på barnens kunskaper, vetgirighet, vilja och lust att leka och lära samt stärka barnets tillit till sin egen förmåga,
- uppmärksamma samt ge ledning och stimulans till alla barn samt särskilt stöd till de barn som av olika skäl behöver det i sin utveckling,
- utmana barnens nyfikenhet och förståelse för språk och kommunikation samt för matematik, naturvetenskap och teknik,
- skapa förutsättningar för barnen att utveckla sin förmåga att kommunicera, dokumentera och förmedla upplevelser, erfarenheter, idéer och tankar med hjälp av olika uttrycksformer, såväl med som utan digitala verktyg,
- skapa förutsättningar för barnen att förstå hur deras egna handlingar kan påverka miljön och bidra till en hållbar utveckling, och
- skapa förutsättningar för barnen att lära känna sin närmiljö och de samhällsfunktioner som har betydelse för det dagliga livet samt att ta del av det lokala kulturlivet.

Förskolan Berget arbetar på följande sätt för att ge varje barn förutsättningar för att utveckla målen

- Trygghet skapar vi genom tydliga rutiner och strukturer. Vi är medvetna om miljöernas betydelse för trygghet och sammanhang
- Uppmuntrar barnen att klara t ex. på/avklädning. I våra rutinsituationer och aktiviteter skapar vi förutsättningar för att barnen ska klara att vara självständiga. Vi uppmärksammar barnen med dess namn vid välkommandet för att känna sig sedda och lyssnade på.
- Använder oss av tillåtande och föränderliga lär/lek miljöer där barnet både kan leka fritt och undersöka/utforska i egen takt. Vi "håller i" miljöerna för att ge barnen chans att upprepa, bekräfta och bearbeta sin lek/lärande.
- Vi är aktivt närvarande i barnens lek/undersökande men ibland också iakttagande och lite på avstånd för att kunna analysera vad som intresserar

dem vid just den miljön. Vi tillför plockar bort och följer upp aktiviteten för vidare utveckling.

- Förskolans arbetssätt vid konflikt/förhandling är att vi avvaktar när vi ser att barnen eventuellt reder ut sin förhandling själva. När vi behövs vid situationen får båda barnen berätta sin version, ställer öppna frågor, till exempel om hur de kan göra på annat sätt. När de yngre barnen hamnar i förhandling tolkar vi deras signaler och sätter ord på det som händer. Uppmärksammar positiva handlingar mellan barn-barn, barn-personal. I värdegrundsarbetet pratar vi också om vikten av att lyssna när någon säger stopp och nej, samtidigt som barnet kan visa stopp med handen.
- Barnens inflytande med att komma till tals, bli lyssnad på är en viktig del i det demokratiska arbetet för att stärka barnens självkänsla. Vi observerar med att barnen i möjligaste mån får lika talutrymme i rutinsituationer och aktiviteter. Vi tolkar barnens signaler, använder kroppsspråket och bildstöd samt tecken som stöd för alla barn men tydliggör extra för de barn som har språkligt behov. Vi är tydliga med att det är lika viktigt att lyssna på varandra som att bli lyssnad på. Rubinen har barnråd kontinuerligt.
- Vi vill uppmuntra barnen till lek med stöd av våra miljöer. Använder oss av "okodat material" som ger möjlighet till kreativt lekande och skapande. Vi har möblerat "rum i rummet" för att ha ett utbud av olika material där alla barn kan inspireras och utmanas till fantasirika lekar. Vi är nära barnens lek, när det behövs stöttar vi med att delta. Böcker och bordssagor är placerade i miljöerna för utvecklande av leken.
- Vi vistas stor del av dagen ute och i vår natur. Vi har gårdar med kuperad terräng som inbjuder till mycket spontan rörelse. En gång i månaden, året runt äter vi mat som lagats på Murikkan av vår kock. Rubinens barn förbereder med tex skära grönsaker samtidigt som vi pratar omkring mat/må bra.
- Rubinen har utepass med rörelse till musik då tränas bla att ta instruktion, motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning. Använder oss av gemensamma regellekar för utvecklandet av samspel.
- I våra lärmiljöer uppmuntrar vi till skriftspråket med anpassat material.
- I tema och projekt möjliggör vi för olika former av skapande. Vi spontan sjunger och dansar. Med skog och natur nära uppmärksammar vi årstiderna i skapandet. I ateljeén finns möjlighet till att använda sin kreativitet med det tillgängliga materialet.
- För utvecklandet av språket används olika verktyg, som beskrivits tidigare. Vid högläsning används appen Polyglutt (flerspråkig digital

bilderbokstjänst) och bilderböcker från olika kulturer. I temaarbeten och projekt läggs stort fokus i barnens språkutveckling. I rutinsituationerna fångar vi spontant barnens synpunkter och utvecklar det vidare.

- Besöker biblioteket vid inbjudningar och gör spontana besök.
- Stödjer och utvecklar den kulturella identiteten med sånger, olika maträtter, olika klädstilar och traditioner. Vi har flerspråkig personal.
- Vi använder matematiska begrepp i barnens vardag. Vi möjliggör för förståelse omkring t ex. mönster, mängder och antal med anpassat material. Mycket utforskande av vatten sker för att ge upplevelse om vattnets egenskaper. Besöker återvinningen. Deltar i skräpplockardagen. Barnen sorterar efter återvinningens symboler. Vi pratar sopor och vikten av att inte skräpa ner. Uppmuntrar barnen att släcka lampan på toaletterna. Spara på vattnet vid handtvätt.
- Följer årstidsväxlingarna. Bilder på småkryp och insekter med kort fakta finns i vår utemiljö. Använder oss av lupp och förstoringsglas. Vi visar omtanke över småkryp.

2.3 BARNES DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för att barnen ska förstå vad demokrati är. Barnens sociala utveckling förutsätter att de alltefter förmåga får ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan. Barn har rätt till delaktighet och inflytande. De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för ska ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av utbildningen.

Mål

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- intresse för och förmåga att uttrycka tankar och åsikter så att de kan påverka sin situation,
- förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan, och
- förståelse för demokratiska principer och förmåga att samarbeta och fatta beslut i enlighet med dem.

Riktlinjer

Förskollärare ska ansvara för att varje barn

- får ett reellt inflytande över arbetssätt och innehåll.

Arbetslaget ska

- främja barnens förmåga att vara delaktiga och utöva inflytande över sin utbildning,
- respektera varje barns rätt att uttrycka sina åsikter med olika uttrycksformer samt säkerställa att barnens uppfattningar och åsikter tas tillvara och kommer till uttryck i utbildningen,
- främja barnens förmåga att ta ansvar för sig själva och för samvaron i barngruppen,
- säkerställa att alla barn får lika stort inflytande över och utrymme i utbildningen oavsett könstillhörighet, och
- förbereda barnen för delaktighet och ansvar och för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle.

Förskolan Berget arbetar på följande sätt för att ge varje barn förutsättningar att utveckla målen

- Vi intar barnets perspektiv med att visa intresse, vara lyhörda och tolka det barnen vill säga eller visar. Väntar ut/in i olika situationer för att ge barnen chans att påverka sin situation i rutinsituationer och aktiviteter. Barnen får olika ansvarsuppgifter t ex. vara rubinenvärd som innebär att ansvara för sångstunden.
- Att vara rädd om förskolans material. Tillsammans hjälps vi åt att plocka in, ställa i ordning. Finns bilder på materialet där det ska placeras.
- Använder oss av regellekar som innebär bla turordning, samspel och kommunikation som ingår i det demokratiska arbetet. Vi pratar om delaktighet i barngrupperna och vad det innebär.
- I utformandet av lärmiljöerna ger vi barnen inflytande genom att ha miljöer utifrån läroplanen, barnens intresse, erfarenheter och behov.
- Arbetar för en god struktur för att ge utrymme för barngruppernas reflektioner.
- Tema/projekt utgår från barnens intresse/behov. Tillsammans forskar vi om ämnet.
- Barnråd en gång i veckan då barnen är delaktiga med att tycka till.

2.4 FÖRSKOLA OCH HEM

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barnen ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen.

Riktlinjer

Förskollärare ska ansvara för att

- utvecklingssamtalets innehåll, utformning och genomförande överensstämmer med de nationella målen, och
- vårdnadshavare ges möjlighet att vara delaktiga i utvärderingen av utbildningen.

Arbetslaget ska

- ta ansvar för att utveckla en tillitsfull relation mellan förskolan och hemmen,
- vara tydliga i fråga om mål och innehåll i utbildningen för att skapa förutsättningar för barns och vårdnadshavares möjligheter till inflytande,
- föra fortlöpande samtal med barns vårdnadshavare om barnets trivsel, utveckling och lärande samt genomföra utvecklingssamtal, och
- hålla sig informerade om barns personliga omständigheter med respekt för barnens integritet.

Förskolan Berget arbetar på följande sätt för att uppfylla riktlinjerna

- Vi är positiva, intresserade vid bemötandet av vårdnadshavare.
- Vid introduktionen får vårdnadshavare inblick i vårt arbete och vi informerar.
- Föräldramöten, drop - in och föräldraråd.
- Synliggör utbildningen genom appen Unikum, tamburmöten och sms.
- Möjlighet att ta del av arbetsplan.
- Utvecklingssamtal.

2.5 ÖVERGÅNG OCH SAMVERKAN

Förskolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja barnens utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Inför övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i barnens utveckling och lärande. Det ska även finnas samarbetsformer som syftar till att förbereda barnen och deras vårdnadshavare inför övergångar från förskolan till förskoleklassen, skolan och fritidshemmet.

Riktlinjer

Förskollärare ska ansvara för att

- i samverkan med förskollärare och lärare i förskoleklassen, skolan och fritidshemmet, utbyta kunskaper och erfarenheter samt information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i barnens utveckling och lärande, och
- vid övergångar särskilt uppmärksamma barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling.

Arbetslaget ska

- i samverkan med förskollärare och lärare i förskoleklassen, skolan och fritidshemmet förbereda barnen och deras vårdnadshavare inför övergångar.

Förskolan Berget arbetar på följande sätt för att uppfylla riktlinjerna

- Överlämningsamtal sker med Trollsländan, femårsgruppen.
- Pedagog från femårsgruppen besöker kommande barngrupp på Berget.
- Vårdnadshavare och barn besöker Trollsländan innan start.

2.6 UPPFÖLJNING, UTVÄRDERING OCH UTVECKLING

Alla som ingår i arbetslaget ska utifrån sina roller genomföra utbildningen i enlighet med de nationella målen och undersöka vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra utbildningen och därmed öka måluppfyllelsen.

För att stödja och utmana barn i deras lärande behövs kunskap om varje barns erfarenheter, kunnande och delaktighet samt inflytande över och intresse för de olika målområdena. Det behövs också kunskap om hur barns utforskande, frågor, erfarenheter och engagemang tas tillvara i verksamheten, hur deras kunnande förändras samt när de upplever verksamheten som intressant, rolig och meningsfull.

Syftet med utvärdering är att få kunskap om hur förskolans kvalitet, dvs. verksamhetens organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas så att varje barn ges bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande. Det handlar ytterst om att utveckla bättre arbetsprocesser, kunna bedöma om arbetet sker i enlighet med målen och undersöka vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra förutsättningarna för barn att leka, lära, utvecklas, känna sig trygga och ha roligt i förskolan. Det är analyserna av utvärderingens resultat som pekar ut väsentliga utvecklingsområden. All form av utvärdering ska utgå från ett tydligt barnperspektiv. Barn och föräldrar ska vara delaktiga i utvärdering och deras röster ska lyftas fram.

Riktlinjer

Förskollärare ska ansvara för att

- varje barns utveckling och lärande kontinuerligt och systematiskt följs, dokumenteras och analyseras för att det ska vara möjligt att utvärdera hur förskolan tillgodoser barnens möjligheter att utvecklas och lära i enlighet med läroplanens mål,
- dokumentation, uppföljning, utvärdering och analys omfattar hur läroplansmålen integreras med varandra och bildar en helhet i utbildningen,
- kritiskt granska att de utvärderingsmetoder som används utgår från de grundläggande värden och intentioner som uttrycks i läroplanen,
- resultat från uppföljningar och utvärderingar systematiskt och kontinuerligt analyseras i syfte att utveckla förskolans kvalitet och därmed barnens möjligheter till omsorg samt förutsättningar för utveckling och lärande, och
- analysen används för att vidta åtgärder för att förbättra utbildningen.

Arbetslaget ska

- kontinuerligt och systematiskt följa, dokumentera och analysera varje barns utveckling och lärande för att göra det möjligt att följa barns förändrade kunnande samt utvärdera hur förskolan tillgodoser barnens möjligheter att utvecklas och lära i enlighet med läroplanens mål,
- följa upp och utvärdera hur barnen har möjlighet till inflytande över utbildningen samt hur utbildningen tar tillvara barnens behov, intressen, uppfattningar och åsikter,
- följa upp och utvärdera vårdnadshavarnas möjligheter till inflytande, och
- analysera resultaten av uppföljningar och utvärderingar i syfte att utveckla förskolans kvalitet och därmed barnens möjligheter till omsorg samt förutsättningar för utveckling och lärande.

2.7 FÖRSKOLLÄRARES ANSVAR I UNDERVISNINGEN

Undervisningen i förskolan ska ske under ledning av förskollärare och syfta till barns utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden. Förskollärare ska leda de målstyrda processerna och i undervisningen ansvara för att

- omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet,
- planering och genomförande utgår från läroplanen och från det kunnande och de erfarenheter som barnen tidigare har tillägnat sig,
- spontant uppkomna aktiviteter och intressen, vardagliga aktiviteter och rutiner i förskolan blir en del av undervisningen, och
- utveckla pedagogiskt innehåll och miljöer som inspirerar till utveckling och lärande och som utmanar och stimulerar barnens intresse och nyfikenhet samt håller kvar deras uppmärksamhet.

2.8 REKTORNS ANSVAR

Som pedagogisk ledare och chef för förskollärare, barnskötare och övrig personal vid förskoleenheten har rektor det övergripande ansvaret för att utbildningen som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har ansvaret för förskolans kvalitet och har därvid, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen systematiskt och kontinuerligt och därmed verka för ökad måluppfyllelse,
- genomföra det systematiska kvalitetsarbetet under medverkan av förskollärare, barnskötare och övrig personal samt säkerställa att barnens vårdnadshavare ges möjlighet att delta i kvalitetsarbetet,
- inkludera arbetet med jämställdhet i det systematiska kvalitetsarbetet,
- förskolans arbete med aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling genomförs och dokumenteras fortlöpande,
- förskollärare ges förutsättningar att ansvara för undervisningen,
- varje barn tillsammans med vårdnadshavare får en god introduktion i förskolan, • förskolans arbetsformer utvecklas för att gynna barnens inflytande, • en god och tillgänglig miljö utformas, med tillgång till såväl digitala som andra lärverktyg, • utbildningen utformas så att barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling får det stöd och de utmaningar de behöver,
- utforma utbildningen och anpassa resursfördelningen så att alla barn får det stöd och de utmaningar de behöver för utveckling och lärande,
- samarbetsformer utvecklas med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja barnens utveckling och lärande,
- samverkan kommer till stånd med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att skapa förutsättningar för en samsyn och ett förtroendefullt samarbete,
- utveckla formerna för samarbete mellan förskolan och vårdnadshavare och informera dem om förskolans mål och sätt att arbeta, och
- förskollärare, barnskötare och övrig personal får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.